

Tomáš Akvinský

O víře

*v Teologické
sumě*

STh II-II, q. 1–16

překlad, úvodní studie a poznámky

Tomáš Machula

SUMMA
THEOLOGIAE

OBSAH

SOUHLAS S VĚCMI NEVIDITELNÝMI

Struktura Tomášova traktátu	5
Definice víry (Co je to víra?)	6
Předmět víry (V co věříme?)	12
Jistota víry (Jak se mohu na víru spolehnout?)	15
Věřící a nevěřící (Kdo může věřit?)	18
Příčina víry (Proč věříme?)	28
Víra zformovaná (Stačí pouhá víra?)	30
Slovníček vybraných pojmů	36

SUMA TEOLOGICKÁ II-II
OTÁZKY 1–16

Předmluva	41
OTÁZKA 1: O PŘEDMĚTU VÍRY	43
Článek 1: Je předmětem víry první pravda?	44
Článek 2: Je předmětem víry něco složeného na způsob tvrzení?	45
Článek 3: Může víra podléhat omylu?	47
Článek 4: Může být předmětem víry něco, co vidíme?	49
Článek 5: Mohou být věci víry předmětem vědění?	51
Článek 6: Mají se věci víry rozlišovat na nějaké články?	53
Článek 7: Vzrostl v průběhu doby počet článků víry?	56
Článek 8: Je výčet článků víry vhodný?	59
Článek 9: Jsou články ve Vyznání víry předkládány vhodným způsobem?	62
Článek 10: Náleží nejvyššímu Pontifikovi ustanovovat Vyznání víry? ..	65
OTÁZKA 2: O VNITŘNÍM ÚKONU VÍRY	69
Článek 1: Zda „věřit“ znamená <i>myslet se souhlasem</i>	69
Článek 2: Je vhodné rozlišovat mezi: <i>věřit Bohu, věřit, že je Bůh,</i> <i>a věřit v Boha?</i>	72
Článek 3: Potřebujeme nutně ke spáse věřit, že je něco, co přesahuje přirozený rozum?	74

Článek 4: Potřebujeme nutně ke spáse přijímat vírou to, co je dokazatelné přirozeným rozumem?	76
Článek 5: Musí člověk něco přijímat vírou explicitně?	78
Článek 6: Jsou k explicitní víře zavázáni všichni stejným způsobem?	80
Článek 7: Je ke spáse pro všechny nutné mít explicitní víru o Kristu?	82
Článek 8: Je ke spáse nutné věřit explicitně v [Boží] Trojici?	85
Článek 9: Je záslužné věřit?	87
Článek 10: Zmenšují argumenty uváděné pro věci víry zásluhu víry?	89
OTÁZKA 3: O VNĚJŠÍM ÚKONU VÍRY	92
Článek 1: Je vyznání [víry] úkonem víry?	92
Článek 2: Je vyznání [víry] nutné ke spáse?	94
OTÁZKA 4: O SAMOTNÉ CTNOSTI VÍRY	96
Článek 1: Je vhodná definice víry: <i>Víra je podstata věcí, ve které doutáme, důkazem toho, co nevidíme?</i>	96
Článek 2: Je víra v intelektu jako ve svém subjektu?	100
Článek 3: Je láska formou víry?	102
Článek 4: Může se nezformovaná víra stát zformovanou a naopak?	103
Článek 5: Je víra ctností?	106
Článek 6: Je víra pouze jedna?	108
Článek 7: Je víra první mezi ctnostmi?	110
Článek 8: Je víra jistější než vědění a jiné rozumové ctnosti?	113
OTÁZKA 5: O TĚCH, KTERÍ MAJÍ VÍRU	116
Článek 1: Měl anděl nebo člověk v prvotním stavu víru?	116
Článek 2: Mají víru démoni?	119
Článek 3: Může mít heretik, který se mylí v jednom článku víry, víru v ostatní články, byť nezformovanou?	121
Článek 4: Může být v jednom člověku větší víra než v jiném?	123
OTÁZKA 6: O PŘÍČINĚ VÍRY	125
Článek 1: Je víra člověku vlitá od Boha?	125
Článek 2: Je nezformovaná víra darem Božím?	127
OTÁZKA 7: O ÚČINCÍCH VÍRY	129
Článek 1: Je bázeň [Boží] účinkem víry?	129
Článek 2: Je očista srdce účinkem víry?	131

OTÁZKA 8: O DARU INTELEKTU	133
Článek 1: Je intelekt darem Ducha svatého?	133
Článek 2: Může být dar intelektu spolu s vírou?	135
Článek 3: Je dar intelektu pouze spekulativní, nebo i praktický?	137
Článek 4: Mají všichni, kdo jsou v milosti, dar intelektu?	139
Článek 5: Nachází se dar intelektu i v těch, kteří nemají milost, která činí milým?	140
Článek 6: Liší se dar intelektu od jiných darů?	142
Článek 7: Odpovídá daru intelektu šesté blahoslavenství, tj. <i>Blahoslavení čistého srdce, neboť oni budou vidět Boha?</i>	145
Článek 8: Odpovídá daru intelektu víra jako plod Ducha svatého?	146
OTÁZKA 9: O DARU VĚDĚNÍ	149
Článek 1: Je vědění darem Ducha svatého?	149
Článek 2: Týká se dar vědění božských věcí?	151
Článek 3: Je dar vědění praktickým věděním?	153
Článek 4: Odpovídá daru vědění třetí blahoslavenství, tj. <i>Blahoslavení plačící, neboť oni budou potěšeni?</i>	155
OTÁZKA 10: O NEVĚŘE JAKO TAKOVÉ	157
Článek 1: Je nevěra hříchem?	158
Článek 2: Je nevěra v intelektu jako v subjektu?	159
Článek 3: Je nevěra největším hříchem?	161
Článek 4: Je každý skutek nevěřícího hříchem?	163
Článek 5: Existuje více druhů nevěry?	164
Článek 6: Je nevěra pronárodů neboli pohanů vážnější než nevěra ostatních?	167
Článek 7: Máme s nevěřícími veřejně disputovat?	168
Článek 8: Mají být nevěřící k víře nuceni?	170
Článek 9: Je možné mít společenství s nevěřícími?	172
Článek 10: Mohou [nevěřící] vládnout neboli panovat nad věřícími?	175
Článek 11: Máme tolerovat obřady nevěřících?	177
Článek 12: Mají být děti Židů a jiných nevěřících křtěny proti vůli svých rodičů?	179
OTÁZKA 11: O HEREZI	183
Článek 1: Je hereze druhem nevěry?	183
Článek 2: Vztahuje se hereze k věcem víry?	186

Článek 3: Máme tolerovat heretiky?	188
Článek 4: Má církev přijímat ty, kdo se z hereze navracejí?	190
OTÁZKA 12: O APOSTAZI.	193
Článek 1: Patří apostaze k nevěře?	193
Článek 2: Ztrácí vládce kvůli odpadu od víry nadvládu nad svými poddanými, takže ho již nemusejí poslouchat?	195
OTÁZKA 13: O ROUHÁNÍ JAKO TAKOVÉM.	198
Článek 1: Je rouhání proti vyznání víry?	198
Článek 2: Je rouhání vždycky smrtelným hříchem?	200
Článek 3: Je hřích rouhání největším hříchem?	202
Článek 4: Rouhají se zavržení?	203
OTÁZKA 14: O ROUHÁNÍ PROTI DUCHU SVATÉMU	205
Článek 1: Je hřích proti Duchu svatému totéž co hřích z nějaké zloby?	205
Článek 2: Rozlišuje se vhodně šest druhů hříchu proti Duchu svatému?	208
Článek 3: Je hřích proti Duchu svatému neodpustitelný?	211
Článek 4: Může člověk zhřešit proti Duchu svatému na počátku, dříve než spáchá jiné hříchy?	213
OTÁZKA 15: O SLEPOTĚ MYSLI A TUPOSTI SMYSLU.	216
Článek 1: Je slepota mysli hříchem?	216
Článek 2: Je tupost smyslu něco jiného než slepota mysli?	218
Článek 3: Vzniká slepota mysli a tupost smyslu z tělesných hříchů?	220
OTÁZKA 16: O PŘIKÁZÁNÍCH PATŘÍCÍCH VÍŘE A [DARŮM] VĚDĚNÍ A INTELEKTU.	222
Článek 1: Měla být ve Starém zákoně dána přikázání týkající se víry?	222
Článek 2: Předkládají se ve Starém zákoně vhodným způsobem přikázání týkající se [darů] vědění a intelektu?	224
Ediční poznámka	229
Summary	230